

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Visio imaginaria huius capitis ad literam explanatur. Sectio IIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

cipiorum, & animarum hominum. Et poma desiderij animæ tuæ discesserunt à te: & omnia pinguis, & præclara petierunt à te: & amplius illa iam non inuenies, Mercatores horum, qui diuites facti sunt, ab ea longè stabunt propter timorem tormentorum eius, fientes, ac lugentes, & dicentes: Væ, væ ciuitas illa magna, quæ amicta erat bysso, & purpura, & cocco, & deaurata erat auro, & lapide pretioso, & margaritis: quoniam vna hora destitutæ sunt tantæ diuitiæ, & omnis gubernator, & omnis, qui in lacum nauigat, & nauat, & qui in mari operantur, longè steterunt, & clamauerunt videntes locum incendijs eius, dicentes: Quæ similis ciuitati huic magnæ? Et miserunt puluerem super capita sua & clamauerunt fientes, & lugentes, dicentes: Væ, væ ciuitas illa magna, in qua diuites facti sunt omnes, qui habebant naues in mari, de pretijs eius, quoniam vna hora desolata est. Exultat super eam cælum, & sancti Apostoli, & Prophetæ, quoniam iudicauit Deus iudicium vestrum de illa. Et sustulit vnus Angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, & misit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur Babylon ciuitas illa magna, & vltra iam non inuenietur. Et vox citharædorum, & musicorum, & tibia canentium, & tubæ non audietur in te amplius, & omnis artifex omnis artis non inuenietur in te amplius: & vox molæ non audietur in te amplius: & lux lucernæ non lucebit in te amplius: & vox sponsi, & sponsæ non audietur adhuc in te, quia mercatores tui erant principes terræ: quia in beneficijs tuis errauerunt omnes gentes, Et in ea sanguis Prophetarum, & Sanctorum inuentus est, & omnium, qui interfecti sunt in terra.

Visio imaginaria huius capitis ad literam explanatur.

S E C T I O III.

- i. **R**imum vidit Ioannes alium quendam Angelum descendentem de cælo, habentem potestatem magnam. *Et terra illuminata est à gloria eius*, hoc est, tanto splendore radiabat, vt terram vniuersam lucis suæ magnitudine collustraret. Hunc Angelum doctores communiter Christum interpretantur, (cæque expositio nobis probatur) qui de cælo descendisse dicitur per incarnationem: habere etiam potestatem magnam describitur, terramque splendore suo illuminasse: quia Christus vniuersum terrarum orbem doctrinæ suæ fulgore compleuit, & ignorantia, infidelitatisque tenebras veritatis suæ radijs dispulit. Ita Primasius, Rupertus, Richardus, Haymo, Pannonius, & alij hoc loco sentiunt. Secundo, Exclamauit idem Angelus: *Cecidit, cecidit Babylon magna, & facta est habitatio demoniorum, & custodia omnis spiritus immundi, & custodia omnis volucris immunda, & odibilis, quia de vino iræ fornicationis eius biberunt omnes gentes: & Reges terræ cum illa*

Per Angelum
Christus hoc
loco.

Primas.
Rupert.
Richard.
Haymo.
Pannon.

illa fornicati sunt: & mercatores terra de virtute deliciarum eius diuites facti sunt. Franciscus Ribera existimat Romam vsque adeo vastandam, miserimamque incendio delendam, vt in desertum, & solitudinem euadat, fiatque habitatio bestiarum, & Daemoniorum, quae desertis locis delectantur. Eodem enim sensu dicitur de Babylonis euerfione apud Esai. c. 13. *Non habitabitur vsque in finem, & non fundabitur vsque ad generationem, & generationem: nec ponet tibi tentoria Arabs, nec pastores requiescent ibi, sed requiescent ibi bestiae, & replebuntur domus eorum draconibus: & habitabunt ibi struthiones, & pilosi saltabunt ibi: & respondebunt ibi vlula in adibus eius, & sirenes in delubris voluptatis.* In quem locum D. Hieron. ait per haec omnia vastitatis, & solitudinis signa monstrari, quod tanta sit futura urbis quondam potentissimae depopulatio, vt praeter multitudinem Daemonum, ac bestiarum nullus in eam audeat, paltorum intrare. Sed nobis illud etiam dicendum videtur cum Aretha, Primalio Ambrosio Ansberto, Haymone, Ambrosio, & aliis hoc loco, idololatriam eius urbis significari, defecturamque esse Romam a fide, atque adeo futuram habitationem Daemoniorum, & omnis spiritus immundi, & vltimae immundae ob execranda flagitia, idololatriaeque superstitionem, quae tunc temporis in Romana ciuitate, Romanoque imperio late grassabitur.

Reliqua omnia, quae in hoc capite memorantur, pertinent ad eandem Romanam urbis vastitatem, incendiūque explicandum, describendumque luctum Regum, ac mercatorum, qui ad eam mercimoniarum causa ex omnibus mundi partibus confluxerant. Lugebunt enim, dolentque, quod tam frequens, & toto orbe celeberrima ciuitas euersa fuerit, omnisque sibi in ea urbe negotiatio sit in perpetuum interclusa. Itaque in hanc sententiam accipiendae sunt, quae sequuntur: *Quoniam inquit, peruenit peccata eius vsque ad caelum, hoc est, peccata eius grauitate sua, & multitudine Deum ad sumendam vindictam prouocarunt, ita vt ea dissimulare nequaquam possit.* Hoc enim sensu dicuntur peccata in caelum peruenire, & clamare, vt fustis exposuimus in nostris super Ionam commentariis, ad illa verba cap. 1. *Surge, & vade in Nininem ciuitatem grandem, & praedica in ea: quia ascendit malitia eius coram me. Et recordatus est Deus iniquitatum eius,* videlicet ad puniendum. Cum enim Deus peccata dissimulat, vindictam differt, videtur quodammodo eorum obliuisci, hoc est, habere se instar obliuiscitis. *& edidit illis, sicut, & ipsa reddidit vobis.* Sermo est ad Sanctos, in quos meretrix ista variis, inique acerbissimis persecutiōibus defecit. Nec verò his verbis illi ad sumendam de Babylone vindictam incitantur cum id Dei proprium sit: sed quod Deus facere instituit, ipsis sanctis attribuit: quoniam ipsorum nomine, & causa eiusmodi supplicia inferre parat: vt cum Deus Babylonem punit, Sancti quoque ipsi per Deum, & per suam defensorum, ac vindicem easdem poenas repetere censeantur. Eodemque sensu accipiendum est, quod sequitur: *Duplicare duplicia secundum opera eius: in poenulo, qui miscuit, miscere illi duplum. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit: tantum date illi tormentum, & luctum.* Quo loco duplicia ad duplum, non ad culpas, & scelera Babylonis referendum est, quasi Deus duplo maiores de ipsa poenas reposcere debeat, quam eius scelera, & flagitia mereantur: sed ad calamitates, quibus Ecclesiam, fidelesque oppressit, ita vt duplo minoribus suppliciis Deus in Romanam urbem debeat vindicare, quam fuerint illa mala, quae ipsa Ecclesia intulit. *Quia in corde suo dicit: Sadeo Regina, & vidua non sum, & luctum non videbo.* Superbia Babylonis exprimitur ob imperij sui felicitatem: iactat enim se, quod regina orbis, sedeat, ipsique omnes mundi Principes, ac Reges pareant, vidua quae non sit, hoc est, imperio suo, & splendore, ac diuitiis fruatur, sumpta

Ribera,
Roma desertum fiet.

Esai. 13.

D. Hieron.
Habitatio
Daemoniorum,
&c. propter
idololatriam.
Arethas.
Primas.
Ansbertus.
Haymo.
Ambros.
II.

Luctus dei-
lus de uasta-
tione.

Peccata quae
perueniunt
ad caelum.

Ioan. 1. 2.

Sanctorum
vindicta de
Babylone.

Superbia
Babylonia.

Thren. 1.1.

similitudine à femina vidua, que viro orbata in luctu sedet. Vnde Thren. 1. de vrbē Hierosolymorum dicta, & euersa dicitur: *Quomodo sedet sola ciuitas plena populo: facta est quasi vidua domina gentis. Ideo in vna die veniens plaga eius, mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis est Deus, qui iudicabit illā.* Excidium Babylonis exponitur, cū Romana vrbis à decem Regibus, de quibus sæpe diximus, excidetur, & cōcremabitur, potentissimo Deo per hosce Reges meritas ab ea pœnas deposcente.

III.

Sequitur: *Et flebunt, & plangent se super illam Reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, & in deliciis vixerunt, cum viderint fumum incendij eius: longè stantes propter timorem tormentorum eius, dicentes: Vae, vae ciuitas illa magna Babylon, ciuitas illa fortis: quoniam vna hora venit iudicium tuum.* Quærent hoc loco interpretes, quinam futuri sint Reges,

Quæst.

qui plangent super Romanam vrbis excidio, cum eo tempore soli illi decem Reges, qui eam euertent, regnaturi sint, qui tantum abest, vt ob versionem eius vrbis dolorem concipiant, vt potius latari, & gaudio triumphare debeant: præterquam quodd non apparet, quomodd præ luctu, atque timore stent à longè timentes, ne simili supplicio, & calamitatibus impleantur: cum ipsi foli rerum potiantur, nec sit eo tempore, cuius ipsi potentiam, atque tyrannidem

Riberæ
responsio.

debeant pertimescere. Franciscus Ribera respondet eos ipsos decem Reges describilugentes ob Romanam vrbis quersionem, quoniam licet ipsi eam inferre debeant, quia tamen magnæ calamitates etiam ipsis victoribus luctum, & mortorem afferre solent: merito eorum Regum luctus, & lamenta ob tantam vrbis excidium commemorantur. Stare verò à longè propter timorem, Diuini scilicet iudicij, quia verbentur, ne ipsis quoque similis calamitas, & supplicium diuinitus infligatur. Verùm hæc diuiscula nobis videtur. Primùm, quia tametsi victores soleant earum ipsarum vrbium, quas exciderunt, euersionem, vastitatem demirari: non ita tamen dolere solent, vt in eos quadret magnitudo meroris, qui hoc loco describitur *Flebunt*, inquit, & *plangent se super illam Reges terræ.* Deinde, quoniam Reges illi decem, qui Romanam vrbem euersuri commemorantur, erunt impiissimi, atque adeo non tanta pietate, Deique timore præstabit, vt tantopere Diuina iudicia reformident, vt idcirco longè stare debeant à Romana vrbē, ne similibus calamitatibus, & suppliciis implicentur, eo vel maxime, quodd si tantus eorum timor ex Diuina potentia, & iustitia ortum habet, nihil eis à Romana vrbē procul esse vllō modo prodesse poterit ad Dei iram, vindictamque declinandam, cum vbiunque pedem posuerint, Diuinæ potentie subiecti maneant, nec vlla ratione possint eius magnitudinem subterfugere. Quare dicendum potius videtur Reges istos, qui videntes fumum incendij Babylonis longè stabunt præ timore, diuersos plane esse ab iis decem Regibus, qui eam vrbem euertent: esseque plurimos per orbem Principes, ac Dynastas, qui videntes Romanam vrbem totius orbis Reginam, ac Principem ab illis decem Regibus euersam, ipsi quoque similem cladem, & vastitatem regnorum suorum formidabunt, timebuntque, ne illi decem Reges in ipsos quoque arma conuertant.

Non probatur.

Veræ responsio.

Quotempore decem istum Reges erunt.

Nam quod dicebatur, eo tempore nullos alios futuros esse Reges præter illos decem, verum quidem est, postquam ipsi totum imperium Romanum sibi subiecerint: non autem, cum rem ipsam aggredi cœperint. Credibile namque est eos primùm ab ipsa Romana vrbē auspicaturos esse bellum, eique primùm excidium, & vastitatem illaturos: tum conuersuros arma in omnes Imperij prouincias. Quo fit, vt quo tempore Roma deflagrabit, adhuc supersint multi Reges, ac Principes, qui audita Romæ vastitate, atque incendio similem suorum regnorum, atque vrbium cladem atque excidium iure possint formidare: quibus deinde

deinde prodigatis, regio que ex turbatis solitas dem illi, de eam Reges, totum pro-
 tianant & latissimum toto orbe obtineant principatum. *Wannisse*
 sui sequitur: Et negotiatores terra stebunt. *Lucubunt super illam: quoniam marces eo*
 rum nemo emet amplius. Mercatorum quoque maxores lucus quis declaratus h quon-
 niam Roma eura auferetur illis magna ex parte negotiatio, & illud importan-
 dis in urbem frequentissimam mercibus singulare commercium. Nam licet in-
 alijs quoque urbibus mercaturam possint exercere non tam en tanto lucro, qua-
 tum ex Romana urbe ob diuitias, ciuiumque, ac mercatorum frequentiam co-
 portabant. Id quod magis explicatur, cum Romana urbis opulentia, & merciu
 omnis generis copia simul, pretiumque commemoratur. *Mercet, inquit, aurum, &*
argentum, & lapidum pretiosi, & margarita, & byssi, & purpura, & serice, & cocoi, & om-
nium thymum, (certum est ligni odorati genus, cuius sit mentio 3. Reg. 10.) &
omnia uasa ebore, & omnia uasa de lapide pretioso, (Graece non lapidem, sed lignum legi-
mus, & Euxina uia uel r. id est, ex ligno pretiosissimo: & ita quoque legunt Arctias,
Andreas, & Primalius) & argento, hoc est, ex auro, & ferre, & marmore, & cin-
namomum, (de hoc fructu lege Plinium li. 12, ca. 9.) & odoramentorum, & uingentis,
& stauris, & uini, & olei, & similia, & tritici, & inmentorum, & uinum, & equorum, &
rbidant, (curruum genus, & mancipiorum, & animarum hominum: Mancipia que dant
 emebantur ad seruendum, & haec nomine mancipiorum hoc loco accipienda sunt:
 alia, ut hostiis obicerentur, aut inter se gladiatorio more pugnarent, se que mu-
 tud interficerent, quae per hominum animas intelliguntur: in quorum mancipio-
 rum duplici genere etiam mercatores Romae tenerentur, quod est etiam quod
 mancipiorum usus apud Romanos frequentissimus. Et poma desiderij sanum & tua dis-
 ceserunt a te, & omnia pinguis, & praeclara perferunt a te, & amplius illa tam non inueniunt.
 Angelus est, qui laqueum quasi Babylonis insultans: per poma uel desiderij omnes
 arborum fructus accipiedi sunt, qui etiam ad delicias, ac luxu pertinent: per pinguis
 uero, & praeclara omnia deliciarum carniu genera intelligenda. Mercatores horum
 qui diuites facti sunt, ab ea longe stabunt propter timore tormentorum eius, stantes, ac lucentes, &
 dantes: *3. Reg. 10. & uia eunt illa magna, quia amicta erat byssi, & purpura, & cocoi, & de auris.*
erat auro, & lapide pretioso, & margaritis: quoniam una hora desinit, & sanantur diuitia: quo
loco una hora pro breuissimo tempore ponitur. Et omnis gubernator, & omnis, qui in la-
eu nauigat, id est, qui paruis nauigijs, cuiusmodi sunt, quae in lacubus, & fluuijs in-
 ferunt, utuntur. Cui audis nuntii non absolute omnes totius orbis gubernatores
 magnarum nauium, & qui paruis nauigijs utuntur, accipias: sed magna eorum par-
 te, id est, omnes illos, qui cum Roma habebant commercium: parua uero illa nauig-
 gia hodie que in Tyberim uoluntur, alij que in partibus Italiae. *Et qui in mari uentum in*
lonie steterunt, & aliam uentum uidentes loquuntur ei, dicentes: Quae similia diuitas hinc
uenerunt? Et miserunt uentum super caput sua. Magnitudo laetus, & imperatoris exprimitur
more. Serpentes, & archimantia, & uentus, & gementes, dicentes: Haec uentus illa magna,
in qua diuites facti sunt uentus, qui habebant nauis in mari, & pretij eius, quoniam una hora
desolata est. Manifesta sunt ex superioribus. Exulta super eam caelum, & sancti Apo-
stoli, & Prophetae, quoniam indicant. Deum indicium regnum de illa. Angelus est, qui lo-
 quitur, in hunc modum: *Corinthios, & Apostolos, & Prophetas gaudere de Romanorum*
 exurbione propter multum sanguinis Martyrum, quibus in ea, effusus est: multi enim
 sancti in ea, & uo quae illa clarissima Apostolorum Iuudae Petrus, & Paulus, & Pre-
 pheta etiam pro Christi fide, & religionis sanctissima sanguinem & vitam pro-
 fuderunt.

- Denique, ne putaremus Babylonem temporalibus tantum istis supplicijs a Deo V.
 GGG

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

Sempiterna
Babylon
apud inferos
Supplicium
Civitas
magna vene-
ficia
Illata euer-
sionis causa

poniendam; subiungitur quoque de sempiternis apud inferos. *Et suffalio*, inquit, *unus Angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, & misit in mare, dicens: Hoc im-*
petum misit in mare, & Babylon eruitur a illa magna, & civitatem non invenietur. Quia similitudine
 non solum magnitudo suppliciorum Babylonis in hac vita, sed etiam apud in-
 feros explicatur, ducta metaphora à molari lapide gravissimo, qui cum in mare
 iacitur, magno impetu quam volentissime in profundum demergitur. Sic enim Ba-
 bylon pondere gravissimo peccatorum ad inferos usque summa celeritate præ-
 cepti rati quo fiet, ut omnia deliciarum genera, quibus antea delectabatur, sem-
 piternum ad hunc finem habituras, quem ad modum consequentia verba declarant. *Et*
vox cantus redoram, & musicorum, & tibia & organum, & tuba non audietur in te amplius,
& omnia artifex omnis artu non invenietur in te amplius, & vox mola non audietur in te
amplius, hoc est, non amplius in te moletur frumentum, quia non erit, cui usui
esse possit: Et lux lucerne non lucebit in te amplius, & vox sponsi, & sponsa non audietur
adhuc in te: quia mercatores tui erant principes terre, quia in veneficiis tuis erraverunt omnes
gentes. Significatur Romam vanis suis superstitiis omnibus, imo & præmiis atque ho-
 noribus, quæ hoc loco propter vim, quam habent ad animos permouendos, ve-
 neficia appellantur, omnes mundinationes ad idolorum cultum, falsamque festo-
 rum Deorum religionem suscipiendam incitasse. *Et in ea sanguis prophetarum, &*
sanctorum inventus est, & omnium, qui interfecti sunt in terra. His verbis tantæ Babylo-
 nis illatae cladis, & eversiois causa comprehenditur. Quod verò dicitur Romæ
 inventum fuisse sanguinem omnium, qui inveniuntur in terra, non significat, quot
 quot propter fidem passi sunt, Romæ martyrium subivisse: sed eorum omnium necis,
 & martyrij Romam auctorem fuisse, eum ipsam universi orbis imperium obtineret, at-
 que ex imperatorum Romanorum iussu, & edictis in omnibus Romani imperij
 provinciis fideles ad martyrium quærentur, atque à Perceptoribus, & Iudicibus
 ex Romani imperatoris auctoritate necarentur. Hæc sunt, quæ in hac Babylo-
 nis damnatione in tanta opinionum varietate probabiliora, & magis contextui,
 & instituto Ioannis consentanea existimavimus.

VI.

Illud hoc loco annotaverim ex infinitis, omnique generis pretiosissimis mer-
 cibus, quæ hoc loco commemorantur, manifestè colligi Romam extremis mon-
 di temporibus, postquam à fide defecerit, ad summam potentiam, optimamque ma-
 gnitudinem perveituram, cuiusque imperium sub decem illis toties nominatis
 Regibus uniuerso orbis late propagandum, futurumque florantissimum. Nam
 quod summa ista diuitia ad Romam illam antequam fidem Christi receperit,
 nihilimè pertineant, non obscure indicatur illis verbis: *Et audiri vocem aliam de cae-*
la dicentem: Exite de ista populus meus, ne participetis sitis delictorum eius, ut de plagis eius non
accipiatis. Cum enim fidelibus præcipitur, ut de illa exeat, ne simul eius calamita-
 tes inuoluatur, profectò ostenditur sermonem esse non de Româ illa anti qua, eum
 nullam ea fideles erant, sed de illa, quæ florebit extremo mundi tempore. Itaque
 extremis illis temporibus florantissima erit Romana urbs, latissimumque eius
 imperium, in magnis viuet delictis, in summaque rerum omnium affluentia, &
 copia, simul tamen idololatria seruiet, omnique superstitioni genere imbuta. De-
 monibus, falsisque diolis sacrificabit. Quam ob causam, & propter infinitam vim
 sanguinis & martyrum, quem sub Romanis Imperatoribus effudit, Deo accerrimè
 & iustissimè in illam vindicante ab illis decem Regibus eueretur fundi-
 tus, interitumque, ac maxime laetuosum incendio deflagabit.

Roma futura
op' & im-
perium.

VIE GA
Apoca
17
23

